

DE HUILENDE MOLENAAR

Van Arto Paasilinna zijn bij Wereldbibliotheek verschenen

De huilende molenaar

De gifkokkin

De zelfmoordclub

Wees genadig

De tien minnaressen

De zomer van de vrolijke stieren

Haas

Helse eendjes

Arto Paasilinna

De huilende molenaar

uit het Fins vertaald
door Annemarie Raas

De komende jaren gaat Wereldbibliotheek titels uit haar meer dan 115 jaar oude fonds heruitbrengen die de status van Wereldbibliotheekklassieker hebben verdiend vanwege hun literaire kwaliteit en lange verkoopgeschiedenis. Dit is de vierde. Eerder verschenen *De woestijn van de Tartaren* van Dino Buzzati, *Bespiegelingen over levenswijsheid* van Arthur Schopenhauer en *De Witte* van Ernest Claes.

Eerste druk 2001
Achtste druk 2021

Oorspronkelijke titel *Ulvova mylläri*

© 1981 Arto Paasilinna

© 2001 Nederlandse vertaling Annemarie Raas /

Uitgeverij Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Rouwhorst + van Roon

NUR 302

ISBN 978 90 284 5130 8

www.wereldbibliotheek.nl

DEEL I

De malende molenaar

Al vrij snel na de oorlog arriveerde er een lange man in het dorpje. Hij kwam uit het zuiden en zei dat hij Gunnar Huttunen heette. In tegenstelling tot de meeste landlopers die van verre kwamen informeerde hij niet bij het waterschap naar de mogelijkheid om graafwerkzaamheden te verrichten, maar kocht hij een oude molen die langs de rivier de Kemijoki lag, bij de stroomversnelling de Suukoski. In het dorp werd de aanschaf onzinnig genoemd, aangezien de molen al sinds de jaren dertig buiten gebruik was en sindsdien zwaar in verval was geraakt.

Huttunen betaalde, en vestigde zich in het molenhuis. De boeren in het dorp, en met name de leden van de molencoöperatie van de Suukoski, liepen de tranen over de wangen van het lachen vanwege de koop. Ze zeiden dat er in de wereld blijkbaar nog steeds aan gekken geen gebrek was, en dat terwijl er in de oorlog toch heel wat waren gevallen.

De eerste zomer repareerde Huttunen de schaaftank die deel uitmaakte van de molen. Hij plaatste een advertentie in de *Bode van Pohjola* waarin hij aankondigde schaaftankzaamheden aan te nemen. En zo werden de schuren in het dorp voortaan overkapt met dakspanen die bij de molen bij de Suukoski waren vervaardigd. De dakspanen van Huttunen waren zeven keer goedkoper dan het asfaltpapier dat in de fabriek werd geproduceerd, en dat was niet eens altijd verkrijgbaar, aangezien de Duitsers heel Lapland hadden platgebrand en er een groot gebrek aan bouwmaterialen was. De koopman van het kerkdorp vroeg soms wel zes kilo versgekarnde boter voordat je met één enkele rol asfaltpapier huiswaarts kon keren. Winkelier Tervola had verstand van zaken.

Gunnar Huttunen was bijna een meter negentig lang. Hij had stug bruin haar en hoekige gelaatstreken: brede kaken, een lange neus, ogen die diep verzonken lagen onder een steil en hoog voorhoofd. Zijn jukbeenderen waren geprononceerd, zijn gezicht was smal. Hoewel zijn oren groot waren, stonden ze niet van zijn hoofd af maar lagen ze er juist dicht tegenaan. Daaraan kon je zien dat Gunnar Huttunen als baby met zorg in slaap was gewiegd. Een baby mag zich niet zelf omdraaien in zijn bedje als hij ook maar enigszins grote oren heeft; jongetjes dienen van tijd tot tijd door de moeder te worden omgekeerd, anders gaan de oren later onvermijdelijk slap hangen.

Gunnar Huttunen had een slank en kaarsrecht postuur. Bij het lopen nam hij passen die anderhalf keer zo groot waren als die van andere mannen. De sporen die Huttunen in de sneeuw achterliet zagen eruit alsof er een man van normale afmetingen hardlopend was langsgekomen. Zodra het begon te sneeuwen schaafde Huttunen een paar ski's voor zichzelf – die waren zo lang dat ze bij een normaal huis tot aan de dakgoot kwamen. De sporen die Huttunen maakte waren breed en liepen meestal volkomen parallel, en omdat hij niet veel woog, duwde hij zich bijna altijd met beide skistokken tegelijk voort. Aan de afdrukken van de stokken zag je meteen dat Huttunen onderweg was geweest.

De dorpelingen wisten niet te achterhalen waar Huttunen vandaan kwam. Er werd verteld dat hij uit Ilmajoki afkomstig was, maar sommigen beweerden stellig dat hij vanuit de provincie Satakunta – uit Laitila of Kiikoinen – naar Oost-Lapland was getrokken. Iemand had Huttunen gevraagd waarom hij naar het noorden was verhuisd. Daarop had hij geantwoord dat de molen die hij in het zuiden had gehad, was afgebrand. Samen met de molen was ook mevrouw Huttunen door het vuur verzwolgen. Geen van beide was door de verzekering gedekt geweest. 'Ze zijn gelijktijdig verbrand,' had Gunnar Huttunen verklaard, en hij had de vraagsteller opmerkelijk ijszig aangekeken.

Nadat hij de beenderen van zijn echtgenote uit de zwartge-

blakerde overblijfselen van de molen had bijeengeharkt en ze op de begraafplaats ter aarde had besteld, had Huttunen het perceel waarop zijn molen stond verkocht. Het had er vreselijk uitgezien. Vervolgens had hij afstand gedaan van zijn stuwrecht en was hij vertrokken uit de regio. Gelukkig was hier in het noorden een behoorlijke molen beschikbaar, en hoewel die nog niet in bedrijf was, waren de opbrengsten van de schaaferkzaamheden voldoende om een man alleen in leven te houden.

De secretaris van de parochie wist echter te vertellen dat molenaar Gunnar Huttunen volgens de kerkboeken vrijgezel was. Hoe kan zo iemand zijn echtgenote in rook zien opgaan? Hier werd uitgebreid over nagedacht. Maar de waarheid over het verleden van de molenaar kwam niet boven tafel, en uiteindelijk verloren de mensen hun interesse voor de kwestie. Ze dachten: daarginds in het zuiden zijn wel meer vrouwen verbrand en in brand gestoken, en om nou te zeggen dat er een voelbaar gebrek aan is: nou nee.

Gunnar Huttunen werd van tijd tot tijd beheerst door langdurige periodes van neerslachtigheid. Hij had de gewoonte om zomaar ineens in de verte te gaan staren, zelfs terwijl hij aan het werk was en zonder zichtbare aanleiding. Zijn donkere ogen glommen dan gekweld in hun kassen; zijn blik was ernstig en priemend, maar tegelijkertijd ook bedroefd. Als je zo'n blik opving, voelde je hoe die brandde. Wie met Huttunen sprak als hij gedeprimeerd was, werd zelf ook droevig, en enigszins onwel.

Maar de molenaar was niet altijd somber gestemd! Vaak was hij zelfs vreselijk vrolijk, zonder enige aanleiding. Hij maakte grapjes, lachte en dartelde rond, kon helemaal uit zijn dak gaan en dan heel komisch op zijn lange stelten rondspringen; hij liet de kootjes van zijn vingers knakken, zijn handen wapperen; hij strekte zijn nek, gebaarde en verklaarde. Hij vertelde aan één stuk door grootse maar groteske verhalen, stak uitgebreid de draak met mensen, sloeg de boeren op hun schouders, gaf hoog van hen op zonder duidelijke reden, lachte hen recht in hun gezicht uit, knipoogde, klapte in zijn handen.

Als Huttunen weer zo'n opgewekte periode had, verzamelde de dorpsjeugd zich rond de molen bij de Suukoski om daar de uitbundige voorstellingen bij te wonen. Ze zaten dan in het molenhuis, net als vroeger, en maakten grapjes en taptten moppen. In de aangename en gemoedelijke schemer, met de donkere geuren van de oude molen om hen heen, voelden ze zich blij en gelukkig. Soms ontstak Gunnar – of Kunnari, zoals zijn naam werd verfinst – in de tuin bij de molen een hoog opvlammend vuur waar ze droge dakspanen op gooiden; boven de gloeiende kooltjes roosterden ze dan witvis uit de Kemi-joki.

De molenaar wist op weergaloze wijze diverse dieren uit het woud na te doen: hij haalde alles uit de kast bij het te voorschijn toveren van die dierenraadsels, en voor de dorpsjeugd werd het een wedstrijdje om als eerste te raden welk beest de molenaar uitbeelde. Soms deed hij een haas na, dan weer een lemming of een beer. Soms zweefde hij op zijn lange armen als een uil in de nacht; soms huilde hij als een wolf, waarbij hij zijn snuit naar het zwerk ophief en zo hartverscheurend jankte dat de jongeren angstig en ijlings dichters naar elkaar toe kropen.

Vaak imiteerde Huttunen boeren en boerinnen uit het dorp, en de toeschouwers raadden dan meteen wie er werd bedoeld. Als Huttunen deed of hij klein en gezet was, wat heel veel inlevingsvermogen van hem vereiste, wist men dat het om zijn dikke buurman Vittavaara ging, de boer die het dichtst bij hem in de buurt woonde.

Het waren heel speciale zomeravonden en -nachten, waar de jongeren soms wekenlang op moesten wachten omdat Gunnar Huttunen van tijd tot tijd ten prooi viel aan zijn stille melancholie. Dan durfde niemand uit het dorp zich bij de molen te vertonen als daar geen dringende aanleiding toe was, en de zaken werden zwijgzaam afgehandeld, en gehaast, want de neerslachtigheid van de molenaar verdreef de gasten.

In de loop der tijden werden de depressies van Huttunen steeds dieper. Als het weer eens zover was gedroeg hij zich bruusk, liep hij soms zonder aanleiding tegen de mensen te

grommen, en was hij uiterst gespannen. Soms was Huttunen zo terneergeslagen en chagrijnig dat hij weigerde de dakspanen af te staan als degene die ze had besteld ze kwam halen. Dan snauwde hij alleen maar: 'Je krijgt ze niet. Ze zijn nog niet klaar.' De afhaler had dan geen andere keus dan met lege handen terug te keren, ook al stond er een metershoge vracht nieuwe, pasgeschaafde dakspanen secuur opgestapeld naast de laadbrug.

Maar in een opgewekte bui was Huttunen onverbeterlijk: hij schitterde als een circusartiest, zijn brein was scherp als het blinkende blad van de schaafmachine; de molenaar gebaarde snel en soepel, gesticuleerde zo uitgelaten en onvoorspelbaar dat de mensen volkomen betoverd raakten als ze naar hem keken. Toch kon de molenaar op het hoogtepunt van zo'n uitbundige bui zomaar ineens verstarren en een schelle schreeuw uit zijn keel laten ontsnappen, om vervolgens langs de vergane watergoot om de molen heen weg te snellen, uit het zicht van de mensen, de rivier over, het bos in. Het struikgewas knapte en ritselde terwijl de man zich een willekeurige weg erdoorheen baande, en als hij dan na een uur of anderhalf weer terugkwam bij de molen, hijgend en vermoeid, haastte de dorpsjeugd zich naar huis. Met bonkend hart vertelden ze dan dat er weer slechte tijden waren aangebroken voor Kunnari.

De dorpelingen begonnen te denken dat Gunnar Huttunen geschift was.

In de kerk wisten Huttunens burens te vertellen dat Kunnari de gewoonte had om 's nachts te huilen als een roofdier in het bos. Dat gebeurde met name 's winters, als het helder weer was en hard vroom. Soms begon hij 's avonds en hilde hij door tot middernacht, en als de lucht zijn troosteloze janken helemaal tot aan het dorp droeg, voelden de honden zich gedwongen om hem te antwoorden. Als het weer eens zover was, waren de dorpen langs de brede rivier klaarwakker, en de mensen zeiden dan dat hij gek was, die arme Kunnari; hij brengt zelfs de honden aan het janken zo midden in de nacht. 'Iemand zou hem moeten zeggen dat hij niet zo tekeer moet gaan, zo'n

grote vent. Dat kan echt niet, dat een mens huilt als een levensechte wolf.'

Maar niemand durfde Huttunen erover aan te spreken. De burens dachten: misschien komt hij op een dag tot bezinning en gaat het vanzelf wel over.

'Nou ja, het went ook wel na verloop van tijd,' zeiden dorpingen die dakspanen nodig hadden. 'Gek is-ie, maar schaven kan hij en duur is-ie ook niet.'

'Hij heeft beloofd om de molen op te knappen; laten we hem niet overstuur maken, anders keert hij straks nog terug naar het zuiden,' zeiden de boeren die van plan waren om tarwe te zaaien op de oevers van de Kemijoki.

Op een keer in de lente, in de periode dat het ijs aan het smelten was, steeg het water in de molenbeek zodanig dat Gunnar Huttunen zijn molen dreigde te verliezen. Het kolkende overstromingswater drukte zo krachtig tegen het verdeelwerk dat boven aan de kanjel lag dat het over een breedte van twee meter afbrak. Dikke ijsschotsen drongen door het afgebroken gedeelte heen de goot in. Ze versplinterden het vergane hout ervan over een lengte van vijftien meter, verbrijzelden in het voorbijgaan het schoepenrad van de schaaftank en zouden de hele molen omvergestoten hebben als Huttunen niet tijdig had ingegrepen: hij rende naar de schuif van de schaaftank, trok die open, en het grootste deel van het water raasde langs het kapotte waterrad de molen voorbij, naar de benedenloop van de rivier. Al die tijd stroomde er meer water vanaf het verdeelwerk de kanjel in, en met het water kwamen dikke stukken ijs mee. Een aantal daarvan hoopte zich tegen de muur van de molen op, zodanig dat het oude houten gebouw kraakte onder hun gewicht. Huttunen was bang dat de zware maalstenen door de tussenvloer zouden zakken, boven op de turbine, en dat die het dan ook zou begeven.

In dat stadium zat er voor Huttunen niets anders op dan op zijn fiets te springen en naar de winkel een paar kilometer verderop te rijden.

Buiten adem en van top tot teen bezweet brulde Huttunen tegen winkelier Tervola, die net havergort aan het afwegen was: ‘Snel, geef me een lading springstof!’

In de winkel waren een paar vrouwen boodschappen aan het doen, en die schrokken zich een ongeluk van de bezwete molenaar die bommen kwam kopen. Winkelier Tervola vroeg

Huttunen vanachter zijn weegschaal naar diens vergunning voor het aanschaffen en bezitten van explosieven, maar toen Huttunen hem toebeet dat de molen bij de Suukoski zou instorten als hij niet snel een paar ijsschotsen opblies, verkocht de winkelier hem ijlings een lading springstof, een lang, opgerold stuk lont en een handvol slaghoedjes. De explosieven werden in een kartonnen doos gepakt die Huttunen op zijn bagagedrager vastbond, waarna hij onverwijld weer richting de Suukoski vertrok, waar het water nog steeds steeg en het ijs tegen de wankelende balken van de oude molen schuurde.

De winkelier sloot onmiddellijk zijn zaak, en zowel hij als de vrouwen spoedden zich naar de Suukoski om te zien hoe het Huttunen zou vergaan. Voordat hij vertrok zag hij echter nog kans om met de kerk te bellen. Hij riep in de hoorn dat het de hoogste tijd was om je naar de Suukoski te haasten, waar Huttunens hele handel in het water dreigde te vallen.

In de verte, bij de Suukoski, was de eerste explosie te horen. Toen de mensen uit de winkel en de kerk ter plaatse arriveerden en zich op de oever opstelden om naar de overstroming te kijken, volgde er nog een ontploffing. Brokken ijs en stukken hout vlogen de lucht in. Kinderen werd verboden om dichterbij te gaan staan. Een paar mannen schreeuwden naar Huttunen en vroegen wat ze moesten doen. Ze wilden helpen.

Maar Huttunens nood was zo ongelofelijk hoog en hij had zo'n enorme haast dat er geen tijd overbleef om instructies te geven. Met een zaag en een bijl in zijn handen rende hij over de rand van de kanjel naar het verdeelwerk; hij sprong over de balken en de ijsschotsen heen op de oever, waadde tot aan zijn dijnen door het water totdat hij weer op het droge was, en mat toen met zijn blik de stevige sparren die langs de rivier stonden op, als een houthakker die op het punt staat aan de slag te gaan.

‘Kunnari zit nu zo in de rats dat-ie geen tijd heeft voor z'n wolvengehuil,’ zei de rondbuikige boer Vittavaara.

‘Geen tijd zelfs om elanden of beren te imiteren, al heeft-ie nu meer publiek dan ooit,’ zei iemand anders, en de mensen

lachten, maar politieagent Portimo, een oude, rustige man, gebood om stilte. ‘We gaan hier geen grapjes staan maken terwijl een ander in nood zit.’

Huttunen koos een hoge spar uit die vlak bij het water stond. Hij sloeg met een paar stevige klappen aan de kant van de rivier een diepe valsnode onderaan in de stam en bukte zich om de stam doormidden te zagen. De toeschouwers op de andere oever vroegen zich af waarom de molenaar nu ineens hout ging staan hakken – je zou toch denken dat het redden van de molen op dit moment prioriteit had. Een knecht genaamd Lounola, die vanuit de kerk naar de Suukoski was gekomen, zei daarop: ‘Hij is die hele molen vergeten en nou gaat-ie zich met bosbouw bezighouden!’

Huttunen hoorde dit aan de overkant van de rivier. Hij werd witheet van woede daar aan de voet van de spar; de aders in zijn slapen zwollen op en hij stond al op het punt om overeind te komen en de knecht van repliek te dienen, maar ging uiteindelijk toch driftig door met zagen.

De enorme spar begon heen en weer te zwiepen. Huttunen trok de zaag uit de kerf en rechte zijn rug, en drukte vervolgens het blad van de bijl tegen de stam zodat de boom kantelde. Zoevend stortte de dikke spar op de overstromende rivier, waarbij hij al het ijs brak dat zich boven aan het verdeelwerk had samengepakt. Een diepe zucht ontsnapte aan de dorpelingen. Nu pas begrepen ze de gedachte achter het houthakken: door de druk van het water dreef de stam van de spar zachtjes naar de bovenzijde van het verdeelwerk, waar hij bleef liggen en zo het ijs uit de bovenloop van de rivier tegenhield. Onder de stam raasde het water weliswaar nog vrijelijk tussen de takken door naar het verbrijzelde schoepenrad van de schaaftank, maar er kwam geen ijs meer met het water mee, en zo waren de angstwekkende ontwikkelingen van zo-even met één enkele klap tot stilstand gebracht.

Gunnar Huttunen veegde het zweet van zijn gezicht, liep over de laadbrug naar de molen en arriveerde al gauw aan de andere kant van het water, waar de toeschouwers nog stonden

te wachten. Tegen knecht Launola gromde hij: 'Daar heb je je bosbouw.'

Enigszins ongemakkelijk maakte de menigte aanstalten om te vertrekken. De mannen kwamen zich beklagen: dat ze nou net te laat waren gekomen om te helpen... Ze roemden Kun-nari: goed gedaan jongen, dat je zo slim was om net die spar nemen.

Hoewel de spannende voorstelling was afgelopen, konden de dorpelingen zich er niet toe zetten om weg te gaan. Er kwamen zelfs nog steeds mensen toegestroomd, mensen die de kerk niet zo snel hadden weten te verlaten. Als laatste arriveerde de zwaarlijvige vrouw van Siponen, die buiten adem informeerde wat er allemaal was gebeurd voordat zij zich naar de molen had kunnen spoeden.

Huttunen maakte nog een pakket explosieven klaar en verkondigde toen met luide stem: 'Is de voorstelling te vroeg voorbij? Dan zullen we nog even doorgaan, zodat deze mensen-massa niet met lege handen naar huis hoeft!'

De molenaar begon een reiger te imiteren. Hij waggelde op de rand van de kanjel heen en weer, klepperde, strekte zijn nek, en deed of hij kikkers zocht in de goot.

De menigte was in verlegenheid gebracht en maakte aanstalten om terug te keren naar het dorp. Er werd geprobeerd om Huttunen te kalmeren; iemand verzuchtte dat hij echt gek was. Maar voordat de menigte zich kon verspreiden stak Huttunen de lont aan die naar het slaghoedje in de explosieven liep, en die begon akelig te sissen. Toen kwam het volk in beweging, maar hoewel er al snel een stormloop op gang kwam, zagen veel mensen geen kans om meer dan een paar stappen te zetten voordat Huttunen de explosieven in de rivier smeed, die op hetzelfde moment ontploften. Met een doffe knal wierp de springstof water en ijssplinters op de oever – de mensen werden van top tot teen kleddernat. Gillend vluchtten ze weg van de waterkant, om pas op de weg tot stilstand te komen, waarvandaan ze de molenaar woedend verwensingen toewierpen.

Meteen toen de overstroming voorbij was begon Gunnar Huttunen met het repareren van de schade die de molen had opgelopen. Hij bestelde bij de zagerij drie paardenvrachten met materiaal – houten balken, planken en latten. Bij winkelier Tervola kocht hij twee dozen met spijkers, een met draadnagels en een met vierduimers. Hij stelde drie nietsdoende knechten uit het dorp aan om de palen in het vernielde verdeelwerk te heien. Al na een paar dagen kon de stroomsterkte van de molenbeek weer geregeld worden met de schuif die in het herstelde gebint was aangebracht. Huttunen ontsloeg de knechten weer en begon vervolgens met de reparatie van de kanjel. Die werd tussen het verdeelwerk en het schoepenrad van de schaaftank volledig vervangen. Daarvoor was anderhalve vracht planken van vijf duimen dik nodig.

Het waren prachtige, zomerse dagen. Het weer was windrig maar mild, het humeur van de bouwmeester uitstekend. Huttunen was handig, hij genoot van het timmermanswerk. Hij gunde zich nauwelijks de tijd om te slapen, zozeer had de molenaar het naar zijn zin op zijn bouwterrein. 's Ochtends was hij al rond een uur of vier, vijf bij de kanjel te vinden, waar hij planken en balken bewerkte tot de dag aanbrak; tussendoor ging hij naar het molenhuis om koffie te zetten, waarna hij snel weer aan het werk ging. Op het heetst van de dag trok hij zich een uur of twee terug in het huis om te rusten, en vaak viel hij dan ook in slaap, om 's middags fris en vol werklust weer wakker te worden. Meteen na het eten haastte hij zich opnieuw naar de kanjel. Tot laat op de avond was bij de molen van de Suukoski het geklop van bijlen en hamers te horen.

In het dorp zeiden ze dat Kunnari in twee opzichten gek

was: in de eerste plaats was hij niet goed bij zijn hoofd, en bovendien was hij gek op werk.

Na anderhalve week was de kanjel klaar en waterdicht. Hij voerde het water in de molenbeek vanaf de bovenkant van het verdeelwerk naar zijn bestemming, de molen en de schaaftank, om die van kracht te voorzien. Vervolgens ging Huttunen aan de slag met het waterrad van de schaaftank. De schoepen daarvan moesten allemaal vervangen worden; ze waren sowieso al verrot geweest. Maar de as was nog wel in orde, zo stelde Huttunen vast; alleen het lager en de klemband aan één kant vervangen en hij was weer als nieuw.

Huttunen kleeftte zich uit, op zijn onderbroek na, en liep het water in om het gerepareerde waterrad op zijn plaats te brengen. Toen arriveerde er een uiterst verleidelijke verschijning bij de molen.

Op de laadbrug stond een vrouw van een jaar of dertig, met een gezonde blos en zachte vormen. De vrouw droeg een zomerjurk met bloemetjesmotief en had een charmant sjaaltje om haar hoofd. Ze zag er lieflijk uit, en welgevormd, maar haar stem was vederlicht als die van een meisje, en door het ruisen van de stroomversnelling hoorde Huttunen haar niet toen ze hem riep: ‘Meneer Huttunen! Meneer Huttunen!’

De vrouw keek naar de bijna naakte man die in de rivier aan het werk was. De slanke en pezige molenaar was in gevecht met het koude water terwijl hij uit alle macht probeerde om het schoepenrad op zijn plaats te drukken. De naaf liet zich met geen mogelijkheid op de as bevestigen – het water duwde te hard tegen het rad. Door al zijn kracht in de strijd te werpen wist de man desondanks het grote wiel op zijn plaats te krijgen; hij liet het los, en de schoepen vulden zich onmiddellijk met water. Het rad begon te draaien – eerst langzaam, toen steeds sneller. Huttunen waadde een stukje achteruit, keek er naar en zei: ‘Dat zal je leren, stom ding.’

Toen hij de watertoevoer in bedwang had gekregen, hoorde Huttunen de heldere vrouwenstem die hem toeriep vanaf de laadbrug: ‘Meneer Huttunen!’

De molenaar draaide zich om in de richting waar de stem vandaan kwam. Er stond een mooie vrouw op de brug. Ze had haar sjaaltje afgedaan en zwaaide daar bevallig mee. De vrouw had blonde, natuurlijke krullen. Ze zag er zonder meer liefталig uit, zo in de wind en de lentezon. Huttunen stond in de rivier en keek naar haar van onderaf, en hij constateerde dat de vrouw stevige dijen en pezige kuiten had. Ook haar slipje was zichtbaar onder de in de wind wapperende rok, en haar naadkousen en jarretels. De vrouw had niet in de gaten dat ze zo uitvoerig te kijk stond, of anders vond ze het niet erg om haar dijen zo tentoon te stellen. Huttunen baande zich een weg uit de rivier, griste zijn kleren van de laadbrug en kleepte zich snel aan. De vrouw liep de brug af en de helling op, draaide zich om en reikte Huttunen haar hand. 'Ik ben tuinbouwconsulente Sanelma Käyrämö.'

'Aangenaam,' wist Huttunen uit te brengen.

'Ik ben de nieuwe tuinbouwconsulente van het dorp. Ik ga bij iedereen langs, ook bij mensen die geen kinderen hebben. Ik heb al zestig huizen gehad. Maar er zijn er nog heel wat te gaan.'

Tuinbouwconsulente? Wat had een voorlichtster van de landbouwvereniging bij een molen te zoeken?

Sanelma Käyrämö legde uit: 'Boerin Vittavaara van hiernaast zei dat u hier alleen woont, en daarom heb ik besloten om ook bij u langs te gaan. Want ook een alleenstaande kan heel goed groente verbouwen.'

Gedreven begon de tuinbouwconsulente haar plan uiteen te zetten. Groente verbouwen, zo zei ze, was van onschatbare waarde voor de bewoners van het platteland. Groente vormde een wenselijke aanvulling op het dagelijkse menu, voor extra vitaminen en sporenelementen. Een halve are grond was al voldoende voor een moes- en kruidentuintje dat – als je het tenminste goed onderhield natuurlijk – genoeg opbracht om een klein gezin in de winter het een en ander aan gezond en lekker voedsel voor te zetten. Je moest gewoon de koe bij de hoorns vatten en aan de slag gaan. Het loonde de moeite, echt!

‘Dus, meneer Huttunen, zullen we dan ook bij u maar zo’n lief klein moestuintje aanleggen? Groente is tegenwoordig zo in de mode dat ook een man zich er niet voor hoeft te schamen om die te verbouwen en te eten.’

Huttunen begon bezwaar te maken. Hij zei dat hij maar een man alleen was, dat het voor hem meer dan voldoende was als hij af en toe eens een zak meiknollen of koolrapen kocht bij de bureu, mocht hij daar toevallig behoefte aan hebben.

‘Daar komt niets van in! We gaan meteen aan de slag. Ik geef u wat zaden om mee te beginnen. Laten we eens kijken of er hier een stukje grond is dat bij uitstek geschikt is voor een moestuintje. Niemand heeft er ooit spijt van gekregen dat hij groenten is gaan verbouwen.’

Huttunen probeerde nog te protesteren: ‘Maar ik ben ook nog een beetje – nou ja, gek zeg maar. Hebben ze mevrouw dat niet verteld daar in de kerk?’

De tuinbouwconsulente wuifde Huttunens gekte gering-schattend weg met haar sjaaltje, alsof ze haar hele leven al te maken had met mensen die niet goed bij hun hoofd zijn. Ze greep de molenaar doortastend bij de hand en leidde hem naar de heuvel waarop de molen stond. Daar tekende ze de grenzen van de toekomstige moestuin in de lucht. Het hoofd van de molenaar draaide met de hand van de tuinbouwconsulente mee; de groentetuin dreigde wat ruim uit te vallen. Hij schudde zijn hoofd. De tuinbouwconsulente bracht daarop de omvang een ietsje terug en daarmee leek de zaak beslist. De vrouw brak vier berkentakken af en stak die in de hoeken van het perceel in de grond. ‘Voor zo’n uit de kluiten gewassen man is dit helemaal niet te groot,’ zei ze, en ze pakte een aktetas van de bagagedrager van haar fiets, ging op het gras zitten, opende de tas, haalde een stapel papieren te voorschijn en begon daarin te bladeren. De wind blies een paar blaadjes weg en Huttunen rende erachteraan en bracht ze weer bij de vrouw. Huttunen kreeg een wonderlijk gevoel over zich, een gelukkig gevoel; toen hij de papieren teruggaf aan de tuinbouwconsulente, lachte ze lieflijk en bedankte ze hem. De molenaar voelde zich zo